

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 31 Maiu, 1893.

Urcarea salarelor învățătoresci la minimul pretins de lege — eță cestiunea ce trebuie să preocupe pe toți fii bisericii noastre. Protopresbiterii, ca directori districtuali de scôle și parochii au prima datorință a lumina poporul în privința acêsta și al îndupleca la sistemisarea salarelor, arătându-i, că din acêsta numai bine și folos rezultă pentru tinera noastră generațiune. Constatăm cu plăcere, că în unele tracte, s'au făcut pași serioși în privința acêsta și credem, că și în alte părți s'a luat deja sau se va lua în timpul cel mai apropiat inițiativa pe acest teren. Sperăm, că cei chemați își vor face datorința și ne am bucura, dacă pașii făcuți precum credem, vor fi încoronați de succes.

Totodată ne-ar părea bine, dacă am primi sciri și rapôrte despre aceste mișcări culturale ale noastre din toate tractele, precum am primit din tractele Sibiului, Zarandului, Sălștei, Clușului etc. căci nu putem crede, că 3 fie vre-un tract, în care, în fața pericolului iminent, se nu se interprindă nimic și tot ce e posibil, pentru salvarea scôlelor noastre.

De astă dată din articoli trimiși nouă, cari se ocupă cu cestiunea acêsta, dăm loc următorului:

De ce ne am temut, n'am scăpat. Sabia lui Damocle s'a atârnat deasupra existenței scôlelor noastre confesionale. Proiectul de lege pentru salarisarea învățătorilor s'a primit și de majoritatea casei magnaților cu totă opoziția energică a neobosiților nostri archierei. Astfel numai cestiune de foarte puțin timp pôte fi, ca acel proiect să primescă și sancțiunea prea înaltă și se se facă trup.

Ce ne rămâne deci nouă de făcut, cari suntem mai de aproape amenințați? Va trebui să ne liniștim conștiința, că ne-am făcut datorința sântă și justă, protestând solemn în mod demn de biserica noastră și a pune responsabilitatea urmărilor asupra celor ce le-au pricinuit. Va trebui încă odată să ne sforțăm sleitele noastre puteri și să mai aducem și acêsta jertfă pe altarul cultului noastre naționale.

Am fi făcut-o acêsta noi și nesiliți de nimene; ameliorarea sôrtei învățătorilor a fost dela început grigia bisericii și, încât au conces împrejurările, s'au făcut pe acest teren multe îmbunătățiri. Acum suntem provocați la acêsta nu dără din iubire și bunăvoință față de noi și de scôlele noastre, ci mai mult pentru molochul magiarisării.

A lua măsuri preste măsuri contra noastră, a ne amenința pe față naționalitatea cu stirpire, a lucra cu deservșire contrar principiilor de guvernare ale primului rege magiar, — eță cum țin compatrioții nostri a se pregăti pentru serbarea mileniului și a-și pune baza existenței lor pentru al doilea mileniu.

Dar să-i lăsăm pe ei să ôrbece mai departe în întunerecul, ce le plutesce înainte și noi să ne punem cu o ôră mai curând pe lucru pentru salvarea scôlelor noastre confesionale, dela cari depinde foarte mult, chiar viața noastră națională. Să cercăm toate mijlocele posibile pentru asigurarea minimului de salar pretins prin lege și astfel de o parte vom satisface unei juste pretensiuni și a învățătorilor nostri, cari au o sôrte nu prea de învidiat, ér de altă parte vom face un puternic afront noului atac ce ni se îndreptă. Mijlocele? Acelea, meditănd serios asupra lor să le afle în prima linie comitetele noastre protopresbiterale și parochiale, cari cunosc mai bine și mai deaprobe împregiurările, între cari se află fie-care scôla din cercul lor de activitate. Și acelea le vor afla mai curând, dacă organele în fruntea căroră stau protopresbiterii și preoții nostri, vor da atențiunea cuvenită cestiunei și dacă vor fi pătrunse de sânta datorință, ce le impune situațiunea.

Suntem pe timpul, când în sensul normativului scolar au a se ține examenele publice pe la toate scôlele noastre de pe sate. Protopresbiterilor le impune critica situațiune datorința

de a participainșiși la fie-care examen și cu acêsta ocaziune a influința asupra comitetelor parochiali pentru ameliorarea salariilor învățătoresci la suma pretinsă prin lege. Vor pune în vedere amintitelor corporațiuni chiar vedea clusul Ven. sinod arhidieceșan din a. tr. în sensul căreia Ven. consistoriu este autorizat a impune comunelor bisericesci repartițiuni pentru ridicarea salariilor învățătoresci și a aplica măsuri disciplinare extra-ordinare contra organelor eventual re-nitente în acêsta privință. Asemenea a influința și asupra părinților elevilor, cari se prezintă la examen, punându-le în perspectivă, că pentru a pute vedé la an un sporiu și mai bun în învățământ se nu hesiteze a-și jertfi denarul lor, dat fiind ca pe lângă un salariu mai corespundător se-și capete învățăr și mai harnic și mai calificat.

Dar apoi o condițiune sine qua non.

Protopresbiterii se nu întârzie cu publicarea concurselor învățătoresci cum s'a întâmplat ici-colo. Prin publicarea prea târzie nu se pôte ajunge scopul adevărat al lor, căci învățătorii buni și harnici de timpuriu se aședă unde ved că li se îmbie împregiurări și condițiuni mai favorabile, ér de altă parte prin întârzierea cu publicarea concurselor întârzie și începerea învățământului în detrimentul intereselor bine înțelese ale scôlelor.

Și apoi încă ceva. Ar fi foarte de dorit ca în casuri de acestea, de o ponderositate atât de mare, protopresbiterii se nu fie în neactivitate până când nu primesc ordinii speciale dela P. V. consistoriu. Ci înțelegând înșiși pericolul, ce ne amenință și acum, să se folosescă de ori-ce ocaziune și mai ales de ocaziunea tinerii examenelor spre a îndupleca pe parochieni la votarea salariului învățătoresc. O dăcem acêsta fiind-că ni s'a dat se auzim într'un sinod protopopesc pe protopresbiterul tractual, că de aceea n'a întreprins până acum nici un pas în privința

ameliorării salariilor învățătoresci, fiind-că n'a primit dela V. consistoriu nici un ordin special referitoriu la cestiunea salarisării învățătorilor. Bene notandum, că în tractul respectiv încă în nici o comună salariul nu se urcă la 300 fl.

Ei bine, am crede că în lături cu astfel de scuse. Prea Veneratul consistoriu n'a întârziat nici odată a veni cu inviațiuni și îndrumări speciale în ajutoriul protopresbiterilor. Credem că și de astădată vor urma acelea îndrumări. Dar se nu uităm, că tot dela energia protopresbiterilor depinde, ca acestea inviațiuni și sfături să-și ajungă adevăratul lor scop. Și dacă acêsta dela ei depinde, apoi se nu uităm nici aceea, că și responsabilitatea pentru neajungerea scopului urmărit tot pe umerii respectivilor domni protopresbiteri are să cadă.

Deci punând la o parte ori ce considerațiuni personale și particulare, cu o abnegațiune demnă de fii credincioși ai bisericii noastre, să punem umăr la umăr pentru salvarea existenței ficelor legitime ale acestei biserici, ale scôlelor noastre confesionale.

Bălcescul.

Proiectul pentru salarisarea învățătorilor în casa magnaților.

Atitudinea bărbătească a archiereilor nostri față de proiectul pentru urcarea salarelor învățătoresci este apreciată și lăudată de organul sêrbesc național „Branic” din Neoplanta. Nrul 57 din 1 Iunie n. a. c. al acestui diar se ocupă în partea cea mai mare a sa cu ținuta archiereilor nostri.

Sub titula „Ținuta archiereilor români în casa magnaților din Ungaria” aflăm o dare de sêmă despre decursul ședinței din 29 Maiu a. c. cu adrese de laude la iubiiții nostri archierei, apoi sunt publicate toate trei cuvântările Lor ér în primul articol Ei sunt prezentați ca model pentru clerul sêrbesc.

FOIȚA.

Gruia lui Novac.

Variantă, culsă în Țara Oltului de „Ioan” (Incheere).

Călugării descuiară
Pe Novac întimpinără,
In vestmintel-îmbrăcără
In portul călugăresc,
Aruncând cel românesc,
Dar șerpariul și-a luat,
Că e cu galbini 'ndesat,
Și cu armele gătat.
In minut s'a depărtat
Rămâneți cu Dumneșeu
Căci eu caut feciorul meu!
Când e în țera turcescă
Vede-o năpaste drăcescă,
Un cronean urit turcesc,
General împărătesc
Lui Novac în cale-o stat
Cu un paloș lung și lat
Și atuncia i-a strigat:
— Măi se scii, că am jurat
Că pe cin' oi întâlni
In minut l'oi prăpădi,

Să te ved măi gogă nêgră
De-ai aflat în lumea nêtrăgă
Cine sci bătaie'ncepe
Și la fer că se pricepe!
Dar Novac atunci grăia
Se făcea a se jelea:
— Turcule mă lasă'n pace
Și nimica nu-mi mai face,
Că's preot nu mă sciu bate
Și am cale dêu departe,
Eu sciu numai a cânta
Cătră Ceriu a me ruga.
Turcul meu tare rîdea
Paloșul îl întindea,
Ér Novac că mi-l primia
Și mănios așa grăia:
— Alelei tu ture cânese
Sci, că sunt fiu românesc,
Și esti pe mâna lui Novac
Și Novac e mare drac,
Nu-i călugăr de-âl sântit
Ci e omul cel pățit,
Trece mintea turcului
Taie-i côja capului,
Și cu paloșul a dat
Capul de i a retezat
Pe urmă'n drum l'a lăsat.

VI.

Novac merse 'n a sa cale
Și-ajungând în prândul mare,

In cetatea Țeligrad
De divan a întreat,
Și-audi, că stat se ține
Pe Gruia se-l perdă mâne,
Apoi divanul a cătat
Și'n lăuntru a intrat,
Șapte turci mari a aflat
Preste Gruia ținând sfat.
— Bună ziua măi boeri,
Audi o veste ieri
Că aveți rob de perit
Vreau să móră spovedit!
— Dar ce vrei tu gugă nêgră
Dór vieța nu-ți e dragă.
Mergi și-ți caută de trebă!
— Trebe a sci turcilor
Ce-i dat călugărilor,
Ca să umble tot prin țeră
Să nu lase ca să peră,
Vr'un creștin nespovedit,
Pôte i vrednic de ieșit,
Sau nu-i vrednic de ieșit
Ci că-i vrednic de pierit,
Căci e viță de Novac
Și fû'n țeră mare drac,
In vieță-i n'a lucrat,
Numai țera a prădat,
De l'ați scôte bine-ați face,
Căci l'ași învăța eu carte,
Și de-a fi cam tinerel

Vă dau galbeni mulți pe el,
C'o se-l fac diaconel,
Vă rog ca pe Dumneșeu!
Ba că i hoț ca tatăl seu,
Voi de nu-l veți prăpădi
Galbeni mulți voi dărui,
Ba, nu-i vrednic de-al iubi!
Și Novac se tulbura
Dela divan el pleca
Și de loc încăleca
La temniță alerga.
Novac când s'a depărtat
Un ture mititel de stat
Dar al dracului la sfat
Cătră toți a cuvântat:
— Turcilor, nebunilor
Nu pricepeți chiar nimic,
Nu-i călugăr ci-i voinic,
Hainele's călugăresci
Dar vorbele Novăcesci
Turcii atuncia se luau,
După Novac alergau,
Dar Novac se sci afla,
In șerpar mâna băga
Galbeni mulți le arunca.
Turcii'ncep acum a stringe,
Și se lăsau de-al ajunge,
Când Novac temnița aflat,
Calul lui a rîncezat,
Temnița cât s'a crepat,

Din acest articol, care are titlu: „unde sunteți voi archierei sârbi” și care la început arată pericolul, ce amenință scôla și biserica sârbă și constată că biserica sârbescă n'a fost reprezentată prin aceia, cari stau în fruntea ei, estragem următoarele:

„Numai archierei români și-au implinit datorința în deplină măsură. Toți și-au ridicat glasul și și-au apărât biserica și poporul.

„Dar unde sunt archierei sârbesci? A lor glas nu s'a auzit. De giaba i-a chemat cont. Zichy; ei nu se arată. Ei n'ascultă vocea conștiinței lor, carea le-ar fi impus, ca să se intereseze de amărîtul lor popor. Ei nici habar nu au de postulatele datorinței lor, carea li-ar comanda, ca să fie la locul lor când este să-și apere biserica; lor nici că le pasă de gingașa lor pozițiune, carea le-ar sfătui, se sprigină pe frații lor români. Ei nu-s și nu-s!

Rușinea ne cuprinde fața, când vedem această ticăloșie, și durerea ne strânge pieptul când observăm, cât de nefericiți suntem, cât de părăsiți de scutitorii nostri naturali!

„Archierei sârbesci, unde sunteți voi, ca se ne reprezentați și apărați?!

„Ai românilor archierei și-au făcut datoria. Mărire lor. Această mărire li-o cântăm și noi cu bucurie, dacă celor a nostri n'o putem cânta. Felicităm și pe frații români correligionari ai nostri, căci au norocirea d'a se bucura de archierei plini de iubire națională, gata d'a se sacrifica, plini de rezoluțiune nobilă și de curagiu archiepiscopesc. Archiereilor de această atitudine cu inimă veselă, din pepturi însuflețite se cântă: „*Întru mulți ani stăpâne!*

Revista politică.

Adunarea generală a ligei culturale, care s'a ținut în București, a dat presei magiare material de discutat, punând cestiunea pe terenul politic.

Dela „Egyetértés” începând și până la cea din urmă foie guvernamentală diarele magiare discută această cestiune cu scopul vedit, ca să pună în ochii cetitorilor activitatea desvoltată de această societate și să provoace astfel pe magiari la o contra-actiune. Mai vîrtos nu-i place presei magiare, că liga și-a putut afla atâtea organe de publicitate din toate părțile și țările civilizate, în care se descopere suferințele românilor din statul sântului Stefan, nu-i place verdictul dat al omenilor mari de stat cum e Carnot, Gladstone, Levasseur, Castelar etc. și cari aprobă pașii ligei. De asemenea nu-i vine la socotă, că liga, după-cum a promis raportorul, nu se va mulțumi numai cu activitatea, ce o a desvoltat, va merge și mai departe, căutând adecă să facă cestiunea română din

Și cu spada sa a dat,
Ușa'n două s'a crepat.
Pe Gruia afar' l'a scos
Și-i țipa fărăle jos,
Altă spadă lui i-a dat
Și așa i-a cuvîntat:
— Gruio, Gruio fătul meu
Uită-te la tatăl tău,
Și tae la turculeți
Că nu-s vrednici nici un preț,
Tu la margini ține-te
Și la margini lasă-te,
Căci de când ești în robie
Ai pierdut și din țarie,
Dă și taie ca și mine,
Nu cruța tu chiar pe nime.
Gruia sta într'un picior
Țăia 'n turci ca la bujor,
Păn' sta bine pe-amîndouă
A tăiat o sută două,
Când se rezima'n călcăie
Turcii zac preste o mie,
Novac mergea rotogol
Călca turcii tot ocol,
Și pe urm'a apucat
A zdrobi prin Țeligrad,
Și pe Gruia a scăpat,
Și într'un cés și jumătate
Nu avea pe cin' mai bate.

regatul ungar obiect de discușiune în parlamentele europene.

De când cu confusiunea ce domnesce în partidul independent și preste tot în cercurile conducătoare din Budapesta, figura bătrânului Kossuth apare tot mai autoritativă și mai îndrăsnită în foile opoziționale și chiar guvernamentale.

După scirile lor în sesiunea de toamnă a dietei ungare se va aduce ca obiect de desbatere erăși cestiunea lui Kossuth.

Cont. Herman Zichy intenționează adecă să înainteze o petițiune, în care se cere ca dieta să repatrieze pe Kossuth și să înarticuleze meritele lui pentru patrie. Petițiunea cestionată e concepută de un căpitan husar honveșc de pe vremea revoluției și va purta 82 de subscrieri.

În zilele din urmă a sosit lui Polonyi o epistolă dela Kossuth, cu care numitul deputat face mare cestiune. Kossuth desaprăbă împăcherile și residența în partidul independent ca păgubitoare pentru patrie. El deși ar aproba principiile lui Eötvös în cestiunea bisericească totuși, dacă a fost maiorisat, nu trebuie să provoace ruptură în partid, deorece independența Ungariei e principul conducător, căruia toate celelalte cestiuni trebuiesc subordonate. Numai o Ungarie independentă, această este parola și nici un membru n'are să o părăsescă.

Ambele fracțiuni au ținut conferință, în care s'a discutat această scrisoare. Fracțiunea cu Polonyi o a luat cu plăcere la cunoștință și a făcut mare capital din ea; fracțiunea lui Eötvös încă o a luat la cunoștință, dar Eötvös va da un manifest, în care vrea să arete, că Kossuth a fost rău informat, înainte de a scrie aceea epistolă.

Kossuth cere ca fracțiunile să se unescă erăși.

Din incidentul unei festivități patriotice în Courbevoie (Francia) ținut fostul ministru-președinte Goblet o vorbire, dîcînd între altele: Francia nu trebuie să uite rana din 1870; trebuie să urmeze exemplul Prusiei, care după înfrângerea dela Jena a nutrit totdeauna însuflețirea națională. Efectul s'a vădit cu șesedeci de ani mai târziu. Francia nu e făcută pentru ca să urască; scie să facă deosebire între popore, cari nu sunt responsabile, și între guverne; dar nu va uita pierderea a două provincii scumpe și agresiunea gravă asupra dreptului ginților. Tocmai acum vine din Germania loșinca împărătescă: cea mai bună paradă este, ca să lovesci mai întăiu. De această să luăm aminte și să ne ținem gata.

În timpul din urmă presa germână s'a ocupat cu deamăruntul de lucrările delegațiilor noastre și de enunțaiunile, ce s'au făcut din partea bărbatilor conducători și chiar de vorbirea Mai. Sale monarchului. O parte a presei germane, comentând ceea-ce s'a petrecut până acum scrie articoli foarte nefavorabili cu privire la monarchia noastră și adeseori de tot ofensivă. Acesta a fost cauza, că în comisiunea bugetară din 10 Iunie a delegațiunei au striace ministrul cont. Kálnoky a declarat, că numai cu regret pôte să vadă cum unele diare din Germania interpretăză rău enunțaiunile dînsului.

În enunțaiunile sale a spus lămurit, că tractatele noastre continuă a fi solide și neschimbate, și că în relațiunile noastre intime nu s'a produs de loc schimbare. Din șansele de până acum întrun menținerea păcii, ministrul n'a dedus puțința de a înceta cu desvoltarea și înțărirea armatei; din contră a respins ori-ce gând de desarmare. Alții erăși ne impută raporturile noastre cu Rusia, dar și acesta e basată pe nedumerire. Chiar Bismark a declarat, că cea mai bună garanție pentru menținerea păcii

sunt relațiunile cât se pôte de prietinoase cu Rusia. Tot ceea-ce s'a făcut în Berlin spre acest scop, noi am primit-o totdeauna cu cea mai deplină încredere. Este dar lucru fără înțeles, dacă foile germane vîd ceva ce ne-ar depărta dela relațiunile noastre de aliați din cauza că raporturile noastre față cu Rusia au devenit prietinesci. Ministrul constată din nou, că referitor la alianța întreită, monarchia austro-ungară stă neclintit pe același teren și că se va ține de ea cu aceeași sinceritate și lealitate ca și până acum. Relațiunile noastre mai amicabile față cu Rusia nu stau în contradicere cu alianța și cu aceea politică pe care am urmat o până acum cu consecvență și claritate, prin urmare relațiunile acelea nu pot avea caracterul unei șovăiri.

Noutăți.

Parastas. Alaltăieri, Duminecă, s'a celebrat în biserica gr. cat. din loc parastas pentru fericitul întru pomenire George Barriju. Au asistat comitetul Asociațiunei transilvane în corpore și o mulțime mare de public.

Inundări. Din toate părțile ne sosesc sciri, care de care mai deprimătoare despre pagubele enorme cauate prin esundările rîurilor. Un ôspe sosit eri în Sibiu ne comunică, că pe valea Murășului, depărtare de 2 klm. în drepta și în stînga lui nu se vede decât numai apă. Bieții ômeni plutesc pentru ca să-și pôtă strînge viței, rimători și alte animale precum și unelte economice. Dela Ceteatea de Baltă și Sighișoara, ni se scrie că Tărnavele furioase, esundând au nimicit sămînăturile de toamnă, cucurulele și au noroit de tot ierburile. Comunicațiunea e întreruptă în mai multe locuri. Dela Alba-Iulia ni se scrie, că miseria e la culme. Alba-Iulia și comunele dimprejur stau sub apă, multe case s'au dărîmat, câmpurile s'au pustii; comuna Ôrda e aprôpe prăpădită. De pe țera Oltului sosesc deasemenea sciri de tot întristătoare. Oltul s'a revărsat în multe locuri. Rîurile de munte în furia lor n'au cruțat nimic. Crișurile, Arieșul, Someșile și Bârsa toate au causat pagube. Nu se scie încă câți ômeni au cădut pradă valurilor înfuriate. În multe locuri s'au dărîmat poduri, tocmai în momentele, când se aflau pe ele trecători.

Visită de stat-maior în Ardél. Sub conducerea generalului Porges, șeful statului maior al corpului de armată XII, se va întreprinde în zilele aceste o vizită de stat-maior, asupra punctelor strategice de frunte din Ardél. La această vizită iau parte și încredințați de-ai corpurilor de armată vecine.

Șematism gr. or. sârbesc. Acum de curînd a apărut primul șematism al bisericei gr. or. sârbesci din Ungaria. El este compus de Sergius Sakra-Ninici singel și secretarul patriarhului sârbesc George Brancovici, căruia dedică această lucrare.

Interesante sunt datele statistice ale populațiunei sârbesci, precum și alte date. Din 1875 până ađi sârbii s'au sporit cu 46,000 suflete în eparchia Bacica.

Eparchia Bacica are 64 parochii cu 92 parochi, dintre cari 87 parochi și 5 capelani. Dintre toate eparchiile sârbesci din țară, precum se vede din șematism, eparchia Bacica este cea mai avută, are stațiuni parochiale din cele mai bine dotate, are biserici cu averi mai mari și scôlele cele mai bine organizate.

Ea are 132 scôle populare, cu 101 învățători, ér cu cei din cercul Ciaica sunt în total 126 învățători și 48 învățătoare, la oaltă 174 puteri didactice.

Archiva eparchiei cuprinde acte numai dela 1849 încôce, cele de mai nainte au ars. Archiva este ordnată de autorul șematismului, fiind însărcinat la acesta de patriarhul Brancovici, la 1891.

Congres medical și esposiția de igienă. Al 12-lea congres medical internațional, care se va ține anul acesta la Roma, se va deschide în 12/24 Septembrie și va ține până la 28 Sept. (10 Oct.) La Petersburg s'a deschis în zilele trecute prima esposiția de igienă.

Despre asilele de vară de copii.

Articulul de lege XV din anul 1891 dispune, că în comunele mai mărișore sub anumite condițiuni pentru îngrijirea, dedarea la ordine și ținerea în curățenie a pruncilor de 3—6 ani, cari la casa părintescă ori tutorială nu află scutire și îngrijire suficientă, să se ridice grădini ori asile de copii.

Ministerul reg. ung. de culte și instrucțiune publică în anul 1892, pentru esecutarea citatului articlu a emanat o ordinațiune dată în 8 Oct. sub nrul 44,000, la care s'a alăturat unele instrucțiuni și anume pentru inspectorii reg. scolastici, comunele politice, comisiunile administrative comitatense, cualificarea doicelor și în fine pentru comitetele supraveghiatore dela înființāndele grădini și asile de copii; éră în anul 1889 cu datul 28 Martiu sub nrul 15,061, provôcă pre toți inspectorii reg. scol. să-i relateze, că deorece mai întăiu vor fi a să înființa asilele de vară de copii, pentru conducerea acestora de câte doici cualificate va fi lipsă în tot comitatul și că la cari grădini de copii de pe teritoriul comitatului le pôte da facultate pentru cualificarea doicelor dela aceste asile!

Din aceste dispozițiuni apare, că mai ales asilele de vară de copii în timpul cel mai scurt au să pășescă în viață; drept aceea cu permisiunea On. redacțiunii pre baza citatului articlu de lege și a instrucțiunilor ministeriale îmi iau libertate a informa onoratul public cetitoriu despre una și alta referitor la asilele de vară de copii.

În înțelesul §-lui 3 din articlu citat de lege confesiunile încă sunt îndreptățite a ridica și a susține grădini și asile de copii confesionale și asupra acestora au tot dreptul de îngrijire, jurisdicțiune și administrare rezervāndu-și statul numai dreptul de supraveghiere supremă, ca și față de celelate scoli confesionale.

Confesiunile trebuie să se folosescă de acest drept și în timpul cel mai scurt, unde va fi lipsă să ridice și ele asile confesionale de vară de copii.

Per analogiam (veđi § 16 din art. XV, roferitoriu la comunele politice) ar putea dispune Ordinariatele, ca fie-care comună bisericească, a cărei credincôși la oaltă plătesc la an contribțiune directă mai puțin de 10,000 fl. și unde să găsesc cel puțin 15 prunci fără scut și îngrijire suficientă, este îndătorată a ridica și susține asil de vară de copii.

Legea permite, ca în vâcăciunea cea mare, edificiile scolare să se folosescă pentru asilele de vară, și așa cam prin 15 Iunie și-ar începe activitatea asilele de vară, și o-ar putea continua până în 15 Septembrie, chiar pe timpul acela, când locuitorii mai ales cei dela sate sunt ocupați cu lucrul de câmp, și nu pot să se îngrijescă în mod suficient de micuții lor.

Din mobilierul și recuisitele scolastice încă s'ar puté folosi unele pentru ajustarea asilului, așa d. e. masa, băncile mai jôse, (mai scunde), cari sunt destinate pentru scolarii din despărțemîntul I. tabla, tăblițele, icônele intuitive. Altmintrinea ajustarea completă a asilelor de vară va fi următorea.

1. Mobilieriu: a) bănci destule, b) o masă simplă, pre care să vor aședa unelte de joc și altele, c) 1 lavor (spălătoriu), vas pentru apă de spălat, ștegură, piepten d) vas pentru apă de beut, e) câteva perini umplute cu paie, pre cari vor dormi pruncuții obosiți, f) dulap, (sieriu) pentru elemosina copiilor.

2. Unelte pentru ocupațiune. a) tablă, tăbliță, b) icônele intuitive, c) un mănunchiu de vergele, d) o corfă de pus petricele, e) câte un litru de bôbe de fasole, bob, cucuruz,

f) câteva păpuși, g) minje (labdă) și alte unelte de joc, h) răchițele și paie pentru împletit, i) mai multe hârtii de gazete pentru înfășurat.

În asilele de vară se pot primi și copii mai mici de 3 ani, dacă nu-s sugători preste tot se poftesc, *că copiii primiți se fie sănătoși*, de aceea pre copiii bolnavi, hăbăuci fi eschide din asile.

Asilele de vară vor fi conduse de *doici calificate* spre acest scop; învățătoarele cu diplome numai în mod excepțional pot fi aplicate pentru conducerea acestora.

Doicile își vor câștiga calificațiunea necesară *prin un curs de 6 săptămēni* la cutareva grădina de copii care va fi facultată de către Înalțul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică pentru de a da atare calificațiune.

La acest curs vor fi primite acele femei oneste, cu purtare morală bună, cari sunt în etate de 18—40 ani și știu scrie, ceti și vorbi ungurește. La primire vor fi preferite învățătoarele văduve, soțiile și ficele învățătorilor. Pentru primire înainte de începerea cu vre o 1—2 săptămēni vor avē a recurge la președintele comitetului supraveghietorului dela respectiva grădina de copii. După terminarea cursului vor primi un testimoniu, pre basa căruia vor putē fi aplicate ca conducătoare la asilele de vară de copii.

În asilele de vară confesionale pruncuții s'ar putē ocupa în modul următoriu: în orele antemeridiane: dela 8—9 se se deprindă a face cruce cei mai mărișori a rēcita rugăciunea Domnului, Născătoare, unele poesiore morale cum sunt d. e. către îngerul pădătoriu, despre iubirea părinților și altele; dela 9—10 deprinderea la ordine și curățenia; 10—11 mișcare liberă în ocol (curte) joc în țirfă, joc cu păpușele și alte jocuri, dacă e timpul ploios acestea se pot arangia în ambit și în chiliă (sală); dela 11—12 învățarea a rēcita unele poesiore copilăresci și dacă au melodiă și cāntarea acelora, în fine se cāntă o poesiōră religioasă. În orele postmeridiane dela 12—2 pausă; dela 2—3 conversarea doicii cu pruncuții despre lucruri cunoscute, cum sunt d. e. unelte de joc, unele recuise din chiliă etc.; dela 3—4 împletit cu răchițele, paie, înfășurarea hârtiei; dela 4—5 diferite jocuri copilăresci; dela 5—6 recitare din poesiorele religioase, morale și copilăresci, cāntec.

Asilele de vară vor sta deschise de dimineața până sara și doica va împărți timpul pentru ocupațiunea pruncilor după buna chibzuēla sa; în general însă trebuie să observeze materialul mai sus indicat, pentru că nu este ertat, ca micuții să se prea îngreuneze, sau că tot timpul de asil s'el petrecă numai cu jocuri fiind scopul principal al asilelor a deda pre copii și la ceva lucruri folositoare cum sunt d. e. deprindere în pietate, iubire, dedare la curățenia, ordine, cugetare, vorbire.

În înțelesul pasagiului final al §-lui 8 din art. de lege XV din a. 1891 în grădinele și asilele de copii ocupațiunile pruncuților, a căror limbă maternă nu-i cea magiară, sunt de a se arangia așa, încât micuții să se introducă și în cunoscințele limbei magiare, ca a limbei statului.

Salariul unei doici aplicate în asilul de vară are să fie la luna cel puțin 10 fl. (20 corōne) și locuință.

Asilele de vară de copii vor sta sub administrarea și jurisdicțiunea imediată a unui comitet supraveghietoriu.

În acele comune bisericesci unde sunt senatē scolare, comitetul supraveghietoriu se va constitui din membrii senatului scolaru, întregindu-se cu câte va femei oneste, cari să interesează de asilul de copii și cu medicul cercual ori comun.

Agendele comitetului supraveghietoriu vor fi: a să îngriji de starea

materială a asilului, a aplica doica și acesta a-o notifica ordinariatului diecesan și inspectorului reg. școl., a să îngriji în conțelegere cu antistia comună, ca părinții ori tutorii să și trāmită regulat pruncuții în asil; de a controla activitatea doicei, de a să îngriji despre starea sanitară a copiilor din asil și dacă va observa între dēnșii ceva morb îndată să notifice medicului, ca membrului din comitet.

Superioritatea, (preotul, curatorul, primariu) comunei bisericesci, în care să intenționează a să înființa asilul de vară, înainte de deschiderea acestuia are datorința a insinua Ordinariatului diecesan și inspectorului reg. școlastic, cumcă fiind lipsă de asil de vară în acea comună bisericescă, doresce al deschide pe diua anumită; la dorința inspectorului reg. școl. i-va notifica și catalogul comitetului supraveghietoriu, mărimea și ajustarea asilului, salariul și testimonul doicei aplicate.

Aceste am dorit a le comunica despre asilele de vară onoratului public cetitoriu dela „Șcōla poporală” cu acea intențiune curată, că dacă în cutareva comună bisericescă română va subversa necesitatea de a să ridica asil de vară, superioritatea bisericescă și școlastică din aceste modeste șiruri să afe modalitatea, cum are să purcedă în atare afacere.

Din „Șcōla poporală” (Nr. 9).

V. L.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țēra noastră.

Descriere poporală a Ardēlului.
de
Silvestru Moldovan.
(Urmare.)

Cel mai însemnat loc în Valea Hațegului este acum orașelul Hațeg, așezat în colțul de mēdănopteresărit al șesului, lângă riuțelul Hațegului, numit și al Farcadinului. El are 1852 de locuitori, cari sunt partea cea mai mare români; între ei sunt mulți meseriași.

În Hațeg era mai nainte o stațiune a stabului regimentului I. român grănițer, ēr acum să aflu o scōlă grănițerescă română bună, care se susține din fondurile grănițeresci. Aici se aflu scaunul unui vicariat român gr. cat. de care să țin 26 de parochii, cu 16,115 de credincioși, și al unui protopopiat român gr. or. de care să țin o parte din comunele de pe valea Streiului, din comunele Valea Hațegului și de pe Jiiuri, cu totul 46 de parochii, cu 34,640 de credincioși, apoi o scōlă de stat ungurēscă și mai multe deregatorii.

Hațegul nu este așezat lângă calea ferată; stațiunea lui este la Sub-Cetate, în depărtare de 4 și 1/2 km., lângă Streiu. Streiul, acest riu frumos al țērii Hațegului isvoresce în munți Sebeșului. Pe cursul seu superior să estinde un ținut cu frumoșe partii de munte. Astfel este pe ținutul seu stâng partea de stânci Piatra-Șipotului, cu stânci fărâmate și printre ele cu grupe resirate de arbori și căderi (cascade) de păraie, cari tōte amestecate în neorânduială, ne presintă o privire fōrte frumoasă. Mai în jos valea lui să strîmtează, de amēndouē laturile se nalță pāreți stâncōși, în cari pe ținutul drept zārim sus gura unei peșteri. În împrejurime mai sunt și alte locuri stâncōse cu peșteri, precum la Ohaba Ponorului, la Federi, la Ponorici etc.

La Petros Streiul ese dintre dēluri și spală marginea de mēdănopte rēsărit a vālei Hațegului. De aci în jos el este însoțit până la Mureș de calea ferată, ce vine din valea Jiiurilor preste Dēlul-Babei. Ținutul până pe la Puin este muntos-stâncos. Ici-colo stânci de forme curioșe ne atrag pri-

virea. Astfel este Măgura-Barului cu stânci în formă de vechi ruine, apoi între altele o stâncă rotundă și singuratică din jos de Puin, la Băiesci, care pentru forma ei să numesce Stogul Dracului. Privirea pe aici ne este mărginită de dēlurile, ce hotăresc valea spre mēdădi, așa că numai ici colea, pe câte o vale laterală, ni se deschide priveliste mai depărtată spre Rētezat. Cu cât înaintăm însă la vale cu atât cercul vederii ni se lărgesce și pe la Sub-Cetate, unde am amintit că să aflu stațiunea Hațegului, avem una din cele mai încântătoare priviri, cu deosebire de pe vērful stânci Orlea. Privirea de aici ne pētrunde atât spre sud în Valea Hațegului și asupra Rētezatului, cât și spre nord, pe valea Streiului în jos. Pe Orlea se aflu un turn vechiu, pārsit, pe care călēto riul îl zāresce din depărtare, ca pe o sentinelă.

El este zidit din pētră de stâncă și astfel încheat, încât se pare a fi crescut din pământ. El este rēmas de pe vremea Dacilor și să numesce „Turnul lui Vecel”, după numele lui Bicil sau Bicul, care a fost un fruntaș dac și om încreșut al lui Decebal.

Streiul, după ce adună apa riuțelilor din Valea Hațegului, curge spre mēdănopte, prin o vale lată, mărginită de dēluri pādurōse, în sinul cărorora se aflu multă pētră de fer.

În stânga între dēluri se aflu, la satul Silvașul de sus, pe dēlul Crucea Prislopului o veche mănăstire romānescă, întemeiată între anii 1560—1580 de fica lui Moise-Vodă, domnitorul Munteniei, cu numele Safira, care se aflu înmormēntată aici.

Acum mănăstirea este în stare decădută, dar odinōră a fost vestită, căci în vēcul al XVII-lea se aflu în ea scaun de episcopie, atārnătore de metropolia de Alba Iulia.

Mai în jos lângă Streiu să aflu Călanul, loc de scaldă cu isvōre calde. Aceste au fost cunoscute și romanilor și locul să numia „Ad aquas” (la ape). Ei au scobit aici într'o stâncă un basin (grōpă) rotunjour, în forma unei linguri, în lungime de 45 și în lățime de 30 de urme, cu pāreți cam de 18 urme de adēnci. Forma lui se cunōsce și acum, precum și scocul, tăiat în stâncă, care conduce din el afară. În acest basin erau întocmite scaldele romane; în fundul lui isvoresce un isvor de apă caldă.

Vorba din bētrāni ne spune, că acest basin a fost făcut de o fată de uriaș, într'o singură di, pe cānd alte două surori ale ei au zidit tot în aceași di două cetăți: una cetatea Devei și cealaltă cetatea de la Uroi.

Scaldele de ađi să aflu în depărtare de câți-va metri de la acēta stâncă, ēr scobitura, vechea scaldă romānă, este pārsită și se folosește vara de topilă de cânepă.

La Călan, pe locul vechiului „Ad aquas” s'au aflat mai multe lucruri vechi de pe vremea romanilor, precum petri cu inscripții romane, bani etc. O astfel de pētră veche, cu inscripție (Genio pagi aquensis etc.) să aflu în altariul bisericei romāne din Călan.

În apropierea Călanului, pe hotarul satului vecin Crișeni se aflu fonderia (turnătore) de fer a societăței brașovene de mine și cohuri, provēdută cu mașinele cele mai nōuē și cu întocmiri minunate. Mașinele sunt puse în lucrare cu vapor și într'o di să pot prelucra 900 de māji de fer crud. Ferul crud (pētră ferōsă) să scōte din minele de la Teliuc și să transportă la fonderie pe o cale ferată, făcută anume pentru acest scop. Aici să pregătesc din fer vērșat felurite obiecte, precum cupțore, instrumente etc. și să producă și oțel.

Streiul să varsă în Mureș din jos de Simeria, în fața Uroiului. Pe ținutul lui să aflu cale ferată și un bun drum de țară; pe vremea Romanilor asemenea a fost construită de-a lungul vāii

lui o cale romānă, care trecea Mureșul pe la Uroi.

Așa se crede, că Streiul este riul, în alvia căruia și-ar fi ascuns Decebal comorile. În cărțile bētrāne să aflu scris, că Decebal, temēdu-și comorile de romani, le-a ascuns într'o grōpă cu boltitură, săpată în fundul alviei Streiului, peste care a lāsāt să curgă apa. Despre lucrul acesta afară de Decebal n'a știut nimenea, decât un singur om, în care regele avea mare încredere; el se numea Bicilis sau Bicul, stăpānul tur-nului de pe vērful Orlei. Să scrie apoi mai departe, că după ce Decebal a fost învins și s'a ucis pe sine, Bicil sau Vecel ar fi vēndut lui Traian secretul și astfel comorile ar fi fost scōse din ascunșul riului. Încât este adevērat acest lucru nu să pōte sci, dar este fapt cunoscut, că pe vremea regi-nei Isabela, la Sântă-Măria de Pētră, de la Călan preste Streiu, un pescar romān a dat pe ținutul Streiului sub un arbore resturnat din rădăcină de o boltitură și în ea de o mare mulțime de galbini străvechi. Pōte să fi fost acești galbini o rēmășiță din comorile ascunse ale lui Decebal. (Va urma.)

Concurs literar.

Basat pe decisiul de sub Nr. XXI punctul 4 din protocolul adunării generale comitetul central al reuniunei învățătorilor romāni gr. or din districtul consistoriu aradan, protopopiatele din drēpta Mureșului, es-cie premiu de 50 fl. v. a. pentru cea mai bună „gramatică romānă în șcōla poporală” cu termen de concurs până la 1 Ianuarie n. 1894, pe lângă următorele condițiuni:

1. Cartea să cuprindă *întreg materialul de învățământ al șcōlelor popo-rale și să desvōlte și partea stilistică cât mai complet!*

2. Cuprinsul să nu fie vast dar se fie împărțit în grade concentrice și espus în stil clar și concis, scris cu ortografia academiei.

3. Manuscriptul să fie scris în trei esemplare anonime. Lângă ele să se accludă o cuvertă sigilată și provēdută cu un motto, carea să cuprindă în lăuntru numele autorului.

4. Referitor la dreptul de proprietate, se va face acord separat între reuniune și autor.

5. Manuscriptele să se trimită la adresa subsemnatului președinte în Arad.

Din ședința ordinară a comitetu-lui central, ținută în 25 Maiu n. 1893.

Teodor Ceantea,
preș.

Nicolae Stefu,
secret.

Diverse.

Cavalerul regelui Engliterei. Dilele aceste a murit în Englitara Sir Francis Scaman Dymoke, cavalerul regelui engles, care la încoronare după datina străbună se presintă încunjurat de lordi în platoșă albă din creștet până în tălpi, cu scut oval, cu lance aurită și provōcă la duel pe aceia cari ar avea cutezanța a se ridica contra regelui. Trimbitele sună și eroldul strigă: „Cine cutēză a nega drepturile regelui, are-te-să, arete-să”. Cavalerul aruncă o mănūșă; firesce nu o ridică nimenea. Atunci regele, — după datina străbună, — dă cavalerului vin în un pocal de aur, cavalerul bea vinul, ēr pocalul îl păstrēză pentru sine — căci acēta i-e plata. Acēta demnitate numită pe englezesce: champion of the King, trece de la tată la fiu, e ereditară, ea a fost întemeiată de regele Vilhelm Cuceritoriu și familia de cavaleri Dymoke a învestit-o cu castel și moșii mari. Regii Engliterei, de la George IV încōce nu să folosec de serviciul acestor cavaleri, considerānd de învechită ceremo-nia. Cu tōte aceste la fiecare încoronare ca-valerul cel mai bētrān din familia Dymoke să prezentēză regulat cu scutul și lancea sa aurită, căci în sensul dispozițiunilor lui Vil-helm Cuceritoriu moșile familiei trec la corōnă, dacă cavalerii negligă împlinirea datorinței lor.

Loterie.

Sâmbătă, în 10 Iunie n. 1893.

Budapesta: 28 8 48 15 90

Nr. 44/1893

[73] 1—3

CONCURS.

La scôtele medii române ort. orient. din Brașov sunt a se ocupa următoarele posturi:

1. Un post de profesor la scôla reală și comercială, calificat conform art. legii XXX din anul 1883, pentru limba germană și magiară sau germană și română.

2. Un post de profesor la scôla reală și comercială, calificat conform art. legii XXX din 1883, pentru limba franceză și română, sau franceză și germană.

3. Un post de profesor secundar, care este calificat pentru desemnul liber și caligrafie, sau care are pregătirea necesară pentru a-și pute câștiga calificățiunea recerută pentru această catedră dela scôtele medii.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

În timpul serviciului provisoriu provădut în § 30 al legii de instrucțiune din a. 1883, salariul anual de 900 fl. v. a., 6r începând dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariul anual de 1000 fl. v. a. afară de aceea 150—200 fl. v. a. bani de cuartir, și din cinci în cinci ani 100 fl. ca adaus la salariu.

Profesorul de desemn și caligrafia va primi drept salariu anual 600 fl. v. a. câtă vreme va fi suplent sau provisoriu, devenind profesor secundar definitiv va primi 700 fl. v. a. salariu anual, cuincuenalii de 70 fl. v. a. și bani de cuartir 150 fl. v. a.

Concurenții la aceste posturi vor adresa subscrisiei Eforii, în termen de 6 săptămâni dela prima publicare, petițiunile lor, în care vor documenta:

a) că sunt români de religiunea ort. orient.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănătoși;

d) că au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune art XXX din anul 1883.

În fine vor declara concurenții în petițiunile lor, că se vor supune legilor noastre bisericesci și scolare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale, ce sunt în vigoare la aceste institute sau se vor face în decursul timpurilor.

Brașov, 18/30 Maiu, 1893

Eforia scôtelor centrale române ort. orient.

Nr. 207/1893

[75] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor de învățători la scôla noastră confesională gr. ort. română din Porcești, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia „Telegraful român“.

Postul de învățătoriu primariu este împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a. solviți din cassa bisericeii; postul de învățătoriu secundar este împreunat asemenea cu un salariu anual de 300 fl. v. a. solviți din cassa bisericeii.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi se și substernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat în Avrig (Felek, Szebenmegye) până la termenul sus indicat.

Dela concurenți se mai cere se fie apți a conduce cu pruncii de scôla cântările liturgice în biserică Dumineca și sârbătorea.

Avrig, 21 Maiu, 1893.

În conțelegere cu comitetul parochial gr. or. din Porcești.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului.

Ioan Cădea,
protopresb.

CONCURS.

[76] 1—1

Pentru postul de contabil la „Crisana“ societate de economii și credit în Brad, se escrie concurs cu termenul până la 25 Iunie st. n. a. c.

Salariul este 600 fl. v. a. anual și se va solvi în rate lunare anticipate.

Petenții își vor asterne rugărilor direcțiunei, având se producă documente că sunt în stare a conduce afacerile de contabilitate eventual că au fost aplicați la vre-o bancă acreditată.

Alesul va depune o cautiune de 200 fl. v. a. în bani ori în hârtie de valoare la cassa societății, și cu 1 Iuliu st. n. a. c. își va ocupa postul.

Brad, la 8 Iunie n. 1893.

Direcțiunea.

Nr. 429/1893 of. prot.

[74] 1—3

Anunț.

Repararea bisericeii gr. ort. din parochia Cetea, protopresbiteratul Albe-Iulia, se dă în întreprindere pe calea licitațiunei minuende, care se va ține la fața locului **Joi în 6 Iuliu st. n. 3 ore post meridiene** în localul scôlei gr. ort., pe lângă suma preliminară de **1202 fl. v. a.** conform ordinului Venerabilului consistoriu archidiececan din 24 Aprile Nr. 2537 Epitr. a. c.

Dela întreprindători se recere, ca înainte de începerea licitațiunei se depună un vadiu de 10% în numărariu sau în hârtii de valoare.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul protopresbiterat. Comitetul parochial și rezervă dreptul a da lucrul în întreprindere aceluia măestru, care va oferii cea mai mare garanță, chiar și când acela nu ar fi minus oferente.

Alba-Iulia, la 27 Maiu, 1893.
La însărcinarea comitetului parochial:

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Fie timpul frumos ori ploios!

Miercuri în 14 a lunei curente se va face deschiderea năuei Verande din grădina cafenelei Habermann, cu care ocaziune, fiind timpul favorabil, va concerta, începând dela 6 ore d. a. capela regimentului nostru 31.

Intrarea la verandă: Prin strada Morii Nr. 4; prin parcul orașenesc; prin edificiul Habermann sau prin cafenea.

[77] 1—1

Rohseidene Bastkleider

fl. 10.50 per Stoff zur kompletten Robe und bessere Qualitäten — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert. Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz

Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Ball-Seidenstoffe von 85 kr.

bis fl. 11.65 per Meter — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.

Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1893.

Budapesta — Predeal										
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35	1.50
11.38	4.14	6.50	8.57	11.19	Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31	11.46
2.12	5.53	—	11.33	12.50	P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16	10.05
3.53	7.08	12.05	1.50	2.12	Oradea-mare	↑	Tr. de per-sone	2.25	11.04	8.43
4.—	7.15	—	2.24	2.19	Oradea-mare	↑	2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07	8.13
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	Rév	↑	—	—	9.30	—
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	↑	—	1.26	9.10	7.47
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	↑	3.53	—	8.31	7.08
7.12	9.37	4.53	5.32	4.50	Huiedin	↑	2.58	12.47	7.53	6.39
8.01	—	6.24	6.24	—	Ghirbău	↑	1.13	—	6.53	—
8.29	10.37	6.59	6.59	5.55	Cluș.	↑	12.17	11.01	6.14	5.25
8.46	11.10	—	8.40	6.11	Apahida	↑	—	10.45	5.14	4.48
9.05	11.32	—	8.45	6.27	Ghiriș	↑	—	—	4.45	4.23
10.08	12.50	—	10.21	7.28	Cucerdea	↑	—	9.23	3.18	3.—
10.37	1.25	—	11.09	7.50	Ujóra	↑	—	8.54	2.31	2.08
10.56	1.43	—	11.17	—	Vințul-de-sus	↑	—	—	2.13	2.—
11.04	1.52	—	11.26	—	Aiud	↑	—	—	2.05	1.51
11.28	2.18	—	11.54	8.17	Teiuș.	↑	—	8.24	1.35	1.23
11.45	2.40	—	12.18	8.33	Crăciunel	↑	—	8.07	1.08	12.45
12.15	—	—	12.58	8.38	Blaș	↑	—	8.—	12.28	—
12.44	—	—	1.34	—	Micăsasa	↑	—	—	11.57	—
12.59	—	—	1.51	9.09	Copșa-mică	↑	—	7.31	11.42	—
1.35	—	—	2.29	—	Mediaș	↑	—	—	11.06	—
1.51	—	—	2.48	9.42	Elisabetopol	↑	—	6.57	10.4	—
2.12	—	—	3.03	9.44	Sighișora	↑	—	6.55	10.31	—
2.31	—	—	3.26	9.59	Hașfalău	↑	—	6.42	10.09	—
3.04	—	—	4.07	10.22	Homorod	↑	—	6.21	9.31	—
3.46	—	—	4.49	10.51	Ágostonfalva	↑	—	5.54	8.53	—
4.04	—	—	5.35	11.13	Apața	↑	—	5.34	8.23	—
5.26	—	—	7.23	12.26	Feldioara	↑	—	4.29	6.55	—
6.10	—	—	8.09	12.58	Brașov	↑	—	3.56	6.09	—
6.41	Tr. de per-sone	—	8.43	1.15	Timiș	↑	—	3.40	5.42	—
7.17	—	—	9.18	1.34	Predeal	↑	—	3.19	5.07	—
8.—	—	—	10.05	2.09	București	↑	—	2.48	4.20	—
—	—	—	—	2.19	—	↑	—	10.17	2.18	—
—	—	—	—	3.01	—	↑	—	9.41	1.42	—
—	—	—	—	3.31	—	↑	—	9.12	1.12	—
—	—	—	—	9.15	—	↑	—	4.45	7.40	—

Budapesta — Arad — Teiuș										
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21	—
—	—	3.45	6.57	5.24	Arad	↑	11.18	8.20	9.05	—
—	—	—	—	—	Arad	↑	10.46	7.20	8.40	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	↑	10.34	7.01	8.30	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	↑	10.11	6.20	8.08	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	↑	9.58	5.50	7.57	—
—	—	5.14	3.53	6.30	Radna-Lipova	↑	9.44	5.28	7.46	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	↑	9.10	—	7.17	—
—	—	5.56	—	7.12	Bérsava	↑	8.54	—	7.02	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	↑	8.03	—	6.24	—
—	—	6.58	—	8.07	Zam	↑	7.28	—	5.53	—
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	↑	7.—	—	5.28	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	↑	6.49	—	5.17	—
—	—	8.08	—	9.13	Branicica	↑	6.24	—	4.55	—
—	—	8.26	—	9.29	Deva	↑	5.59	—	4.33	—
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	↑	5.43	—	4.17	—
—	—	10.—	—	10.19	Orăștia	↑	4.42	—	3.30	—
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	↑	4.20	—	3.03	—
—	—	10.44	—	11.16	Vințul de jos	↑	4.58	—	2.36	—
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	↑	3.40	9.40	2.19	—
—	—	11.29	7.05	12.06	Teiuș	↑	3.04	9.05	1.39	—
—	—	11.56	7.40	12.38	—	↑	—	—	—	—

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova										
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	Budapesta	↑	7.10	9.14	10.27	1.20
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	Timișoara	↑	9.50	5.50	5.13	7.50
—	6.15	8.25	5.25	9.30	Caransebeș	↑	9.20	—	5.07	7.42
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Băile-Herculane	↑	6.22	—	12.53	5.31
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Verciorova	↑	3.40	—	12.53	3.21
12.09	—	1.25	2.10	—	București	↑	2.26	—	12.10	2.10
10.55	—	11.40	—	—	—	↑	—	—	4.03	5.50

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.										
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	2.35	8.15	3.11	8.58	Cucerdea	↑	7.40	2.37	8.25	1.18
—	3.26	9.01	3.57	9.44	Ludoș	↑	6.55	1.51	7.36	12.22
—	5.07	10.27	5.23	11.11	Oșorheiu	↑	5.30	12.25	5.54	10.35
—	5.50	10.42	5.36	—	Reghinul-săs.	↑	5.18	9.35	5.05	—
—	7.25	12.15	7.15	—	—	↑	3.50	8.—	3.22	—

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se cetii de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de noapte.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiececane.